

XARXA NATURA 2000: El desgavell continua ...

ES POT ATURAR?

Heus ací que ens pensàvem que, almenys, durant el període estiuec deixaríem de parlar o de sentir brogit, almenys, de la piconadora ambiental que treballa dia rere dia per obrir-se pas per tot arreu. Doncs no ha estat així. Aquesta màquina segueix sense tenir cap mirament per destroçar –trepitjant tranquil·lament- un projecte de gran envergadura i demanat pel món empresarial agrari o el propi territori - com el Canal Segarra-Garrigues.

Entenem que s'ha arribat a un punt que la cosa no es pot deixar que segueixi endavant sense emprar tots els mecanismes, haguts i per haver, per posar-hi fre i, si es pot, fer-ho recular.

Durant els mesos estiuecs hom intenta descansar una mica de tota la voràgine, de la paperassa a que estem abocats lluitar durant l'any, del compliment de normatives, cada cop més punyents i incisives en les activitats econòmiques, del control del "Gran Germà" que només cerca què hem deixat de fer bé per etzibar-nos-la, etcètera. Però no, aquest cop no hem pogut aclucar l'ull.

Estat actual de la qüestió

A tall informatiu us informem que el Govern ha adoptat, en poc temps, i en referència a la Xarxa Natura 2000 a Catalunya, les decisions següents:

- ❑ **L'Acord de Govern 115/2009, de 16 de juny**, pel qual s'aprova una nova delimitació de diverses zones de protecció especial per a les aus (ZEPA). Concretament, presenta l'ampliació dels espais esteparis inclosos dins l'àmbit del Canal Segarra-Garrigues en un total de 14.290 hectàrees. A aquest Acord ja es va fer menció en la Drecera anterior, al presentar al·legacions (maig de 2009) l'INSTITUT AGRÍCOLA durant l'exposició pública de la proposta i posteriorment (7 d'agost de 2009) presentant Recurs de Reposició en vistes a l'aprovació definitiva i la manca de motivació argumental en la resposta feta a les nostres al·legacions.
- ❑ **L'Acord de Govern 138/2009, de 16 de juny**, pel qual s'aproven modificacions puntuals de la delimitació de diversos espais de la Xarxa Natura 2000. Aquest es refereix a la modificació de la delimitació de vuit espais escampats arreu del territori català. Contra aquest Acord, l'INSTITUT AGRÍCOLA també hi va presentar al·legacions, i ara (8 d'octubre) hi ha presentat Recurs de Reposició.
- ❑ **L'Acord de Govern 150/2009, de 29 de setembre**, pel qual s'amplien diverses zones de protecció especial per a les aus (ZEPA) delimitades per l'Acord GOV/115/2009, de 16 de juny. En aquest cas, es procedeix a ampliar en 1.597 hectàrees més els espais esteparis que afecten al Canal Segarra-Garrigues. En la Proposta exposada al públic durant el mes de setembre, l'INSTITUT AGRÍCOLA hi va presentar (21 de setembre de 2009) les pertinents al·legacions. Actualment, s'està ja preparant el Recurs de Reposició contra dit Acord, a la vista de la manca de resposta a les al·legacions presentades i els innombrables perjudicis econòmics i socials que provocarà una nova ampliació – i conseqüent retallada de les zones regables- dels espais de Xarxa Natura 2000 dins el Canal Segarra-Garrigues.

No pretenem ara fer un detall de cadascun dels Acords referits, ni de cadascun dels escrits d'al·legacions i recursos administratius presentats per l'INSTITUT AGRÍCOLA, perquè la nostra posició és prou coneguda i us l'hem anat fent saber. Sí, però, que podeu estar segurs que hem dut a terme un estudi i cerca de totes aquelles possibilitats –legals, socials, econòmiques, polítiques i les que calgui- existents per tal d'aturar, d'una vegada per totes, aquesta disbauxa i atemptat a la llibertat d'empresa i a la propietat privada que implica l'establiment i delimitació de la Xarxa Natura 2000 a Catalunya.

Sempre us hem informat de tots els passos que hem anat fent, el seu per què, i la seva motivació. Però creiem que no tant sols és paper –i gustosament ho hem fet- de l'INSTITUT AGRÍCOLA “abanderar” aquesta croada contra l'Administració i les ànsies de prioritzar les aus –que sabem que tenen alguns drets, però no tots- enfront a les persones.

Els directament afectats per les delimitacions dels espais, els que han estat objecte d'una concentració parcel·lària –que tenen esperances de poder regar i ara no podran-, els empresaris agraris –a l'espera amb delit d'un reg que potser no serà finalment el que van dir i prometre per millorar la productivitat-, els propietaris agraris –que tenien la il·lusió de valoritzar les seves finques-, etcètera.

TOTS aquests, i d'altres, teniu el dret i l'obligació moral de plantar cara ! I ara ! No esperar a uns anomenats “plans de gestió” que sembla ser –en boca de l'Administració- seran la panacea i el remei miraculós que ho guarirà tot, com si no hagués passat res, compensant-ho amb una almoïna.

Recórrer a totes les instàncies que calgui per defensar els drets

Apart, doncs, de les vies administratives (al·legacions presentades al Departament de Medi Ambient i Habitatge i recursos de reposició presentats al Departament de Presidència), l'INSTITUT AGRÍCOLA va presentar el passat 23 de setembre de 2009 una Denúncia davant la Comissió Europea. La Denúncia es va interposar a la representació de la Comissió Europea a Barcelona i va dirigida contra el Govern espanyol i el Govern de Catalunya pel que considerem un incompliment de la Directiva 1992/43/CEE – que és qui va definir la Xarxa Natura 2000-.

No farem ara tampoc una gran dissertació dels arguments i motius pels quals es demana que s'anul·li el procediment de delimitació dels espais de Xarxa Natura 2000 a Catalunya i, en especial, els que afecten directament l'execució del Projecte del Canal Segarra-Garrigues. Senzillament els anomenarem, per que molts d'ells abastament han estat posats de manifest en articles precedents:

- ❑ El Projecte inicial del Canal Segarra-Garrigues tenia una previsió de superfície de regadiu de 70.150 hectàrees. Actualment, després de l'aprovació dels Acords del Govern de Catalunya ja referits, la superfície regable només serà de 28.650 hectàrees. És a dir, un 41% de l'inicial. La resta encara no està gens clara quina serà la seva situació –secà com ara o reg minse-.
- ❑ **Les Sentències del Tribunal de Justícia de les Comunitats Europees referent a la implantació de la Xarxa Natura 2000 a Catalunya no estableixen específicament que la solució al conflicte derivés directament en l'ampliació dels espais dins el Canal Segarra-Garrigues. Sinó que s'havien d'adoptar mesures adients per evitar danys als hàbitats de les aus. Però això no significa senzillament l'anul·lació del reg a les finques i el suposat pagament d'una compensació econòmica.**
- ❑ No es pot afectar greument un projecte econòmic i social de transformació d'una gran zona del territori català amb el sol argument de la protecció de les condicions físiques dels hàbitats d'unes aus este-

pàries. I més quan està demostrat que les poblacions de les mateixes no són gaire representatives pel que fa a la totalitat de l'Estat. Cal recordar que la Directiva estableix que les delimitacions es referiran per estats membres individualment, i no separatament per comunitats autònomes –com seria el nostre cas-. Llavors **es dóna la paradoxa que petites comunitats d'aus són tingudes com a molt importants en una Comunitat Autònoma, mentre que pel conjunt de l'Estat no ho representen.**

- ❑ **La pròpia Directiva permet que siguin compatibles les activitats agràries i econòmiques del territori, juntament amb els aspectes o actuacions de protecció del territori habitat per les aus.** I com s'ha plantejat respecte de les zones estepàries de Lleida això no s'ha acomplert de cap manera.
- ❑ L'abast de les obres de construcció, el seu cost econòmic, les expropiacions i concentracions parcel·làries endegades (amb un alt d'impacte social i sentimental), que s'estan duent a terme i la reducció important del número de beneficiaris, farà que aquests hagin de pagar per un projecte dissenyat i calibrat pel doble de regants. I això els comportarà un increment molt notable de les aportacions econòmiques (quotes) ha realitzar i que no hi comptaven –i potser no podran pagar-.
- ❑ **No existeix un estudi de viabilitat econòmica i social que justifiqui la reducció a gran escala de la superfície del Canal Segarra-Garrigues inclosa dins la "Xarxa Natura 2000".** I menys dels efectes devastadors que en les explotacions agràries significarà: impossibilitat de pagar les quotes de pressa d'aigua i les de reg, discriminació d'unes finques regables envers altres que no podran ser-ho, etcètera.
- ❑ **Manca de la justificació científica que recolzi l'abast de la superfície inclosa dins la "Xarxa Natura 2000"** i la necessitat i compliment dels paràmetres establerts per la normativa comunitària.
- ❑ Impossibilitat material i econòmica de compensar a les explotacions agràries i propietats que es veuran afectades per les limitacions i/o prohibicions de reg. Un primer pressupost orientatiu i pel cap baix ja pot xifrar-se entre 6 i 20 milions d'euros anuals. Cal te-

nir present que **la compensació econòmica hauria de ser perpètua i contemplant la discriminació que es causa entre finques veïnes: unes de regadiu i altres que, per imposició legal i decisió política, es veuen excloses del reg.**

Altres instruments legals per defensar-se

Tornem a repetir que no fem tard per evitar que projectes similars com el Canal Segarra-Garrigues es puguin veure afectats en un futur per la implantació de la "Xarxa Natura 2000". Però és qüestió de posar-s'hi i anar per feina. Apart dels recursos administratius que us hem mencionat i que, ja sigui com a propietari d'una finca, ja sigui com a titular d'una explotació agrària, ja sigui com a senzill ciutadà, podem oposar-nos a tot el desgavell i desprésit mencionat.

De moment, i en vistes a la distribució de les competències establertes en el nostre Estat, en matèria mediambiental a Catalunya haurem de presentar les nostres queixes i recursos contra el Departament de Medi Ambient i Habitatge. Com ara ho ha fet l'INSTITUT AGRÍCOLA, sabem que altres particulars ja ho han fet, tots sempre motivats per la defensa de la propietat privada, de la llibertat d'empresa i per evitar una intromissió de l'Administració dins els àmbits particulars. Però com sempre passa, és necessari que tothom en prengui consciència i s'hi impliqui. No val a badar, i menys en aquestes qüestions que afecten directament el patrimoni.

Encara avui hi ha varis Acords de Govern que segueixen en exposició pública i que, dins el termini fixat, poden ser objecte de la prestació d'al·legacions i suggeriments. Posteriorment, pel cas que es continuï el seu tràmit, aquests mateixos Acords ara exposats, podran ser impugnats, ja sigui en via administrativa –contra el mateix Departament que ho acordà- o en via judicial –presentant el corresponent Recurs Contenciós Administratiu davant els òrgans de justícia-. Sabem que això pot semblar complicat o enrevessat, i que a ningú li fa gràcia barallar-se amb l'Administració, però creiem que més que el prestigi d'hom hi ha també la defensa dels drets fonamentals d'una societat que es fa dir lliure i basada en l'economia de mercat. Poca autonomia es dona a les empreses agràries i les propietats agràries si dia rere dia van sent encotillades i limitades les seves actuacions.

Per una altra banda, donat que les normes jurídiques que van crear la Xarxa Natura 2000 són disposicions emanades de l'Unió Europea, també podem recórrer al dret comunitari. Igualment a com ho ha fet l'INSTITUT AGRÍCOLA, **el propietari afectat té dues vies: presentant una queixa davant la Comissió Europea o fent una petició davant el Parlament Europeu.** Els dos processos són vies extrajudicials, que insten a l'interessat a denunciar uns fets contraris a la normativa comunitària –en el nostre cas les Directives 1992/43CEE d'hàbitats i la Directiva 1979/409/CEE d'aus– adoptats pels Estats Membres. En aquests procediments no hi cap recurs directe, és a dir que el particular pugui interposar directament un recurs davant els Tribunals de les Comunitats Europees, sinó que qui prendrà la decisió de continuar la tramitació i la defensa dels interessos del particular serà la Comissió Europea. Aquesta serà qui demanarà alhora, la documentació i justificació a l'estat membre respecte de les pretensions del denunciador.

També entenem que hi cap la possibilitat d'endegar, en via administrativa –és a dir, contra l'Administració catalana- les reclamacions per responsabilitat patrimonial de l'Administració. En aquest cas el fonament és el perjudici econòmic que s'ha provocat a un particular com a resultat de l'activitat de l'Administració. La pèrdua d'una expectativa de millora de les condicions de producció agrícola (de secà a regadiu), una concentració parcel·lària sense sentit (s'han canviat forçosament la ubicació de les propietats però no es pot regar finalment), la realització de projectes de millora que no podran implementar-se per prohibir-se el reg, expropiacions de finques per a instal·lar-hi basses que no donen servei o qualsevol altre de similar.

El resum és clar:

Ara és el moment de queixar-se i defensar-se. D'aquí a poc temps potser serà més difícil. Alguns dels tràmits ja hauran transcorregut sense que hi hagi hagut oposició, i els fets consumats no portaran res de bo: el mal podrà ja estat fet.